

ביאור השם והאגדות על ברור־חיל

שמו של קיבוצנו אינו מוזכר בתנ"ך, אבל לשמחתנו הוא מופיע בצורה פיוטית ומעניינת בתלמוד. לשמחתנו, כי כל אחד אוהב לדעת שביתו נושא שם היסטורי אמיתי.

למרות השמטה מצערת זו של עורכי ספר הספרים, אפשר להתנחם בעובדה, שמיקומו של יישובנו בין אשקלון ועזה מרשה להניח, שמשוון הגיבור ביקר בו לעיתים, בעת מלחמותיו עם הפלשתים. לסת החמור יכולה לשמש לנו סמל ודוגמה, שבאמצעים דלים אפשר לבצע גדולות.

דוד המלך אף הוא שהה לא רחוק מכאן, אצל אכיש מלך גת העתיקה, והאבן שהכריעה את גלית נאספה אולי בנחל שקמה.

לעובדות "ההיסטוריות" האלה יש להוסיף, שהדרך הבין־לאומית העתיקה ממצרים לאשור, שהרומאים כינוה בשם "ויה מאריס", נסללה בקרבנו. לעומת כל אלה, לא מצאנו כל הסבר הגיוני, סמאנטי או היסטורי, לצירוף המלים "ברור" ו"חיל".

הגיעו אלינו שלוש סברות, ספק אגדות, ספק פירושים, אשר יכולות לסייע לנו בניסיונותינו להבהיר בצורה כלשהי את הסוגיה הזאת. אני משאיר לכל אחד מכם, הקוראים, את בחירת ההסבר, שיתאים לנטייתו האישיות.

1. השם ברור־חיל יכול להיות קימוץ של המשפט: "תברור לך אשת חיל". יש אומרים, שכפר זה היה מפורסם בגלל פאר טקסי החתונות שלו; אחרים מקשרים משפט זה לביצוע החתונות בסתר, בגלל איסור פולחני דתנו בזמן הכיבושים השונים.

כל אלה המחשיבים נישואים בסתר כדבר רומנטי, יבחרו בוודאי בסברה זו.
2. אחרים מספרים, שבר־כוכבא "בירר" כאן את "החיל", תוך כדי קיום כעין מחנה קלט לגיוסם ולצידום של קבוצות המורדים שלו. הוא בירר את החיל בברור־חיל (???). סיסמה זו מאפשרת למיליטריסטים שבינינו לפתח ולבסס את נטיותיהם הנסתרות.

3. הסבר הרבה יותר פרוזאי טוען, שהיו שני כפרים בשם "ברור"; האחד בצפון והשני בדרום, על־יד הכפר "חיל". ברור על־יד חיל הוליד את השם ברור־חיל (אם כי לא מצאתי כל סימוכין לכך באטלס כרטא).

השריד היחיד שגותר לנו מעברנו ההיסטורי המפואר, הוא השם "בריר", שמו של הכפר הערבי שהיה קיים עד 1948, לפני שהנעדה לשמות של הכפרים העבריים חידשה את שם המקום.

בשני עניינים נוספים השפיעה ההיסטוריה על סביבתנו; האחד הוא מתן השם "אור הנר" לקיבוץ השכן שלנו, שם השאוב מ"אור הנר בברור־חיל..."; והשני הוא חידוש סימן הסתרים של הדלקת נר ליד החלון כדי לבשר את ביצוע ברית המילה. רק שאצלנו לא מדליקים נר, אלא אבוקה על מגדל המים. כל פעם שנולד לנו בן או בת, חייב האב המסכן לטפס על סולם תלול ופח נפט בידו, כדי להודיע לנו ולכל האזור, כי עוד נפש רכה הצטרפה לאוכלוסייתנו.

אינני יודע אם שכנעתי אתכם ואם בחרתם גרסה אחת בין השלוש שפירטתי כאן; אין ספק שלפחות יש לשם קיבוצנו צליל מעניין. מה שבטוח הוא, שכמו כל אגדה, אם תספרו אותה פעמים רבות, היא תיכנס להיסטוריה (או לפחות לפולקלור קיבוצנו).